

DOELSTELLINGEN EN VOET 'BUURTAMBASSADEURS'

3DE GRAAD SECUNDAIR ONDERWIJS - KSO

- De volgende doelstellingen en VOET **kunnen** aan bod komen. Dat is steeds afhankelijk van de onderzochte (school)omgeving. Die zal steeds andere mogelijkheden bieden, en dus andere domeinen aan bod laten komen.
- De leerlingen worden in groepjes onderverdeeld, doen onderzoek en rapporteren aan elkaar. Daarbij is het erg waarschijnlijk dat niet alle groepjes tijdens hun onderzoek met dezelfde problemen zullen worden geconfronteerd.
- Een aantal doelstellingen komen niet rechtstreeks aan bod, maar kunnen naar aanleiding van de activiteiten bij wijze van naverwerking in de klas worden nagestreefd.

VOET		
Netoverschreidend		
VOET	Doelstelling	Omschrijving activiteit
Gemeenschappelijke stam		
De leerlingen:		
1	(communicatief vermogen) brengen belangrijke elementen van communicatief handelen in praktijk;	De leerlingen gidsen elkaar.
6	(esthetische bekwaamheid) kunnen schoonheid ervaren;	Komen in contact met architectuur en landschapselementen
8	(exploreren) benutten leerkansen in diverse situaties; engageren zich spontaan;	Worden aangemoedigd initiatief nemen om informatie in te winnen
11	(kritisch denken) kunnen gegevens, handelwijzen en redeneringen ter discussie stellen aan de hand van relevante criteria;	Ze doen een onderzoek aan de hand van kaarten, teksten en bronnenmateriaal. Soms zullen daar tegenstrijdigheden in zitten. Sommige erfgoedelementen lokken discussie uit.
13	kunnen onderwerpen benaderen vanuit verschillende invalshoeken;	Erfgoed kan vanuit verschillende hoeken benaderd worden.
18	(respect) gedragen zich respectvol;	Respect voor het erfgoed vanuit de kennismaking er mee.
19	(samenwerken) dragen actief bij tot het realiseren van gemeenschappelijke doelen;	Er wordt in groep gewerkt rond erfgoed.
25	(zorgvuldigheid) stellen kwaliteitseisen aan hun eigen werk en aan dat van anderen;	
Context 3 : Sociorelationele ontwikkeling		
De leerlingen:		
11	gebruiken cultuur- en kunstuitingen om begrip op te brengen voor de leefwereld van anderen	Erfgoed ontstaat en bestaat in een maatschappelijke, evoluerende context.
Context 4: Omgeving en duurzame ontwikkeling		
De leerlingen		
5	tonen interesse en uit hun appreciatie voor de natuur, het landschap en het cultureel erfgoed;	Werken aan appreciatie door kennismaking.
Context 6 : Socio-economische samenleving		
De leerlingen:		
5	geven voorbeelden van het veranderlijke karakter van arbeid en economische activiteiten;	Soms kan erfgoed verwijzen naar economische activiteiten. Die evolueren doorheen de tijd.
8	geven kenmerken, mogelijke oorzaken en gevolgen van armoede aan;	Soms verwijst erfgoed naar de sociale evoluties, bijvoorbeeld een tuinvijk.

Context 7: Socioculturele samenleving

De leerlingen:

1	beschrijven de dynamiek in leef- en omgangsgewoonten, opinies, waarden en normen in eigen en andere sociale en culturele groepen;	Erfgoed verwijst naar een maatschappelijke context uit het verleden. Die hebben we nodig om het erfgoed te begrijpen.
6	gaan actief om met de cultuur en kunst die hen omringen;	Erfgoed kan kunst zijn.
7	illustreeren de wederzijdse beïnvloeding van kunst, cultuur en techniek, politiek, economie, wetenschappen en levensbeschouwing.	Erfgoed ontstaat in een maatschappelijke context uit het verleden. In die context spelen verschillende krachten.
Leren leren		
5	De leerlingen kunnen informatie samenvatten.	Distilleren informatie uit gegeven materiaal.
11	De leerlingen kunnen het eigen aandeel in slagen en mislukken inschatten.	De leerlingen werken aan een gidsbeurt of een video. Het slagen of mislukken daarvan is –soms pijnlijk– duidelijk.

Aardrijkskunde

Netoverschreidend

ET	Doelstelling	Omschrijving activiteit
1	een verscheidenheid aan ruimtelijke wetenschappen bij naam noemen en verbinden met allerlei beroepen en met onderzoeksdomeinen	Kennismaking met het werk van een architect, urbanist,...
2	met een voorbeeld aangeven dat een afbeelding of een kaartvoorstelling een gecodeerde voorstelling is van de werkelijkheid;	De leerlingen gebruiken kaarten om gegevens af te leiden en om zich te oriënteren.
7	de invloed van menselijke activiteiten op het milieu zoals: broeikas effect, natuurrampen, zure regen, waterbeheersing, bodemdegradatie en – verbetering met voorbeelden illustreren	De leerlingen bestuderen soms vervuilde monumenten.
11	zowel verschuivingen van industrie of tertiaire activiteiten als demografische migraties met voorbeelden illustreren en dit in verband brengen met sociaal-economische of politieke factoren;	Erfgoed wordt bestudeerd in zijn context (landschappelijk, sociaal, economisch, cultureel, technologisch) – en die evolueert doorheen de tijd.
14	met voorbeelden de erfgoed- of natuurwaarde van landschapselementen uit het verleden omschrijven en hun huidig belang duiden;	Onroerend erfgoed wordt bestudeerd in zijn context (landschappelijk, sociaal, economisch, cultureel, technologisch) – en die evolueert doorheen de tijd.
15	het belang duiden van natuurlijke en sociaal-economische componenten voor de ruimtelijke planning.	Onroerend erfgoed wordt bestudeerd in zijn context (landschappelijk, sociaal, economisch, cultureel, technologisch) – en die evolueert doorheen de tijd.

16	aardrijkskundige gegevens opzoeken, ordenen en op eenvoudige manier verwerken, gebruik makend van beschikbare, hedendaagse informatiebronnen en -technieken;	Werken met kaarten.
17	een kaartvoorstelling kiezen in functie van het gebruik;	Werken met kaarten.
18	een standplaats op aarde bepalen door middel van beschikbare, hedendaagse technieken en methodes;	Oriëntatie met behulp van kaarten.
25	een landschap analyseren, de elementen ordenen tot een structuur en hieruit de eigenheid van het landschap bepalen;	Landschap is erfgoed – en een context waarbinnen onroerend erfgoed bestaat en evolueert.
26	voorstellen aanbrenen voor het ruimtegebruik in het kader van duurzame ontwikkeling	Kritische houding t.o.v. erfgoed.
30	hebben aandacht voor de waarde van natuurlijke en culturele landschappen;	In het Brussels gewest is elk landschap een cultuurlandschap. Landschap is erfgoed en een context voor onroerend erfgoed.

Architecturale en binnenhuiskunst

VVKSO, D/2006/0279/009

LPDS	Doelstelling	Omschrijving activiteit
4	verklaart de invloed van natuurkundige verschijnselen (temperatuur, vocht, licht, krachten) op constructies.	De leerlingen bestuderen soms vervuilde monumenten.
7	legt relaties tussen een ruimtelijk concept en zijn: <ul style="list-style-type: none"> • artistieke, economische, maatschappelijke en sociale context; • omgeving en historische context; • functionele en spirituele waarde(n). 	Onroerend erfgoed wordt bestudeerd in zijn context (landschappelijk, sociaal, economisch, cultureel, technologisch) – en die evolueert doorheen de tijd.
8	gebruikt verschillende media bij opzoeken van informatie en documentatie. Hij verwerkt informatie en documentatie in relatie met een opdracht.	De leerlingen onderzoeken een bepaald erfgoed aan de hand van eigen observatie, historische bronnen en werken. Die twee laatste worden door ons verstrekt – ze zoeken dus niet zelf.

Architecturale vorming

GO – 2002/219

LPDS	Doelstelling	Omschrijving activiteit
35	kan de analyse maken van een bestaande vorm naar constructie, functie en omgeving.	De leerlingen onderzoeken erfgoed aan de hand van eigen observatie, historische bronnen en werken. Die twee laatste worden door ons verstrekt – ze zoeken dus niet zelf.
37	kent het aspect van de socio-culturele context van de gebouwde omgeving.	Erfgoed ontstaat en bestaat binnen een bepaalde – evoluerende – context.
38	kent het aspect van de ruimtelijke ordening en de monumentenzorg.	

39	<ul style="list-style-type: none"> • kan de architectuur in de maatschappij plaatsen. • kan het ontwerp- en bouwproces in de maatschappij plaatsen 	
63	<ul style="list-style-type: none"> • is in staat te werken in groep. • kan eigen werk en dat van anderen opbouwend en kritisch benaderen en bespreken. • kan eigen werk evalueren en tot aanpassingen of correcties komen. 	De leerlingen werken in groepjes.

Architecturale vorming: KV Kunstinitiatie

VVKSO, D/2011/7841/050

LPDS	Doelstelling	Omschrijving activiteit
4	neemt waar, ontdekt, analyseert, reflecteert, omschrijft en verwoordt materiële (materialen, middelen en technieken), zintuiglijke en inhoudelijke aspecten van kunstwerken (architectuur, beeldende kunst, dans, muziek, theater ...).	De leerlingen onderzoeken erfgoed aan de hand van eigen observatie, historische bronnen en werken. Die twee laatste worden door ons verstrekt – ze zoeken dus niet zelf.
6	legt het verband tussen verschillende kunstvormen: neemt kennis van geschriften, kenmerken, visies en theorieën, neemt die waar en kan die toelichten, hij kan kunststromingen en -vormen vergelijken.	Contact met verschillende kunststromingen.

Artistieke opleiding: Kunstinitiatie

VVKSO - D/2006/0279/024

LPDS	Doelstelling	Omschrijving activiteit
1	analyseert, ontdekt en expliciteert de waarde van kunstwerken.	De leerlingen onderzoeken erfgoed – dikwijls architectuur – aan de hand van eigen observatie, historische bronnen en werken. Die twee laatste worden door ons verstrekt – ze zoeken dus niet zelf.
2	verdiept zichzelf via actief en creatief analyseren en bespreken van het verband tussen de verschillende componenten van een kunstwerk en legt de relatie tussen vorm en inhoud.	
3	herkent en benoemt diverse elementen die de stijl van een kunstwerk bepalen.	
4	analyseert en bespreekt kunstwerken methodisch.	

Artistieke opleiding: Kunstinitiatie

OVSG - O/2/2003/381

LPDS	Doelstelling	Omschrijving activiteit
89	De inhoud, beeldende middelen en techniek van een kunstwerk kunnen ontdekken, verwoorden, beleven en kritisch evalueren.	De leerlingen observeren erfgoed.
90	Verschiedende methoden kunnen gebruiken om een kunstwerk te analyseren en te bespreken.	

96	Opvattingen over de functie, de betekenis en waardering van kunst kunnen verwoorden.	Erfgoed ontstaat en bestaat binnen een bepaalde –evoluerende- context die deel uitmaakt van het onderzoek.
97	Informatie kunnen verzamelen en verwerken over de culturele actualiteit (tentoonstelling, museum- en/of concertbezoek, enz.), creatieve uitingen en atelierwerk	De leerlingen onderzoeken erfgoed – dikwijls architectuur - aan de hand van eigen observatie, historische bronnen en werken. Die twee laatste worden door ons verstrekt – ze zoeken dus niet zelf.

Audiovisuele vorming: Esthetica

VVKSO - D/2004/0279/009

LPDS	Doelstelling	Omschrijving activiteit
	Het leren waarnemen en analyseren (tegen een specifieke historische, sociologische, culturele en etnologische achtergrond).	De leerlingen onderzoeken erfgoed – dikwijls architectuur - aan de hand van eigen observatie, historische bronnen en werken. Die twee laatste worden door ons verstrekt – ze zoeken dus niet zelf.
	Door waarneming en analyse van een kunstwerk komen tot kunstbeleving.	
	Karakteristieken van een stijlperiode kunnen terugvinden in enkele representatieve voorbeelden van die periode.	
	Inzicht verwerven omtrent sociologische en eventuele politieke aspecten en functies van de beeldende kunst.	

Esthetica

VVKSO - D/2004/0279/006

LPDS	Doelstelling	Omschrijving activiteit
1	De bereidheid ontwikkelen om een optimale kijk- en luisterattitude te verwerven: stil, onbevooroordeeld, open en ontvankelijk, gericht en actief, de tijd nemend.	De leerlingen nemen uitgebreid de tijd om een erfgoed – dat kan een kunstwerk zijn - te observeren.
2	Gefundeerd reageren op de appèlwaarde die uitgaat van kunst, via een aantal vaardigheden op het niveau van het zintuiglijke, het zintuiglijk-affectieve, het cognitieve, het communicatieve, het stijlgevoelige, het esthetische en het transcendente.	De leerlingen verwerken informatie over erfgoed. De leerlingen worden geconfronteerd met eventuele discussies over het erfgoed en bepalen hun eigen houding hiertegenover.
3	De kijk- en luisterhorizon verbreden en opentrekken met betrekking tot diverse muzisch-creatieve uitingen, zoals dans, design, film, muziek, architectuur, beeldende kunsten, ...	De leerlingen verwerken informatie over erfgoed in verband met de cultuurhistorische context waarin het evolueerde.

Geschiedenis

Muziek, Woordkunst-Drama

Netoverschrijdend

ET	Doelstelling	Omschrijving activiteit
7	analyseren de breuklijnen in de evoluerende Belgische samenleving vanaf 1830.	Soms verwijzen de bestudeerde erfgoedelementen naar de breuklijnen.
8	omschrijven per ontwikkelingsfase van de westerse samenleving de belangrijkste elementen van het culturele domein, in samenhang met andere domeinen van de socialiteit.	Er komen telkens een aantal voorbeelden van kunsthistorische stromingen aan bod. Erfgoed wordt waar mogelijk gekoppeld aan zijn context (in heden en verleden).
10	tonen structurele verschillen aan tussen enerzijds agrarische en anderzijds industriële en postindustriële samenlevingen.	Erfgoed is ontstaan binnen een bepaalde context. Die evolueert – Brussel nu is helemaal anders dan 150 jaren geleden.
11	tonen aan dat ideologieën, mentaliteiten, waardenstelsels en wereldbeschouwingen invloed uitoefenen op samenlevingen, menselijke gedragingen en beeldvorming over het verleden.	Erfgoed is een reflectie van de maatschappij en van de daarin levende waardenstelsels en wereldbeschouwingen.
16	zelfstandig de nodige gegevens voor het beantwoorden van een historische probleemstelling halen uit het historisch informatiemateriaal zoals beeldmateriaal, schema's, tabellen, diagrammen, kaarten, cartoons, dagboekfragmenten, reisverslagen, memoires.	De leerlingen onderzoeken erfgoed aan de hand van eigen observatie, historische bronnen en werken. Die twee laatste worden door ons verstrekt – ze zoeken dus niet zelf.
20	een redenering opbouwen vanuit de studie van verleden en heden om hun standpunt t.o.v. een maatschappelijk probleem te verdedigen.	Bijvoorbeeld problemen rond behoud en beheer erfgoed.
22	omtrekt een maatschappelijk relevante (actuele of historische) probleemstelling initiatieven nemen, met hun medeleerlingen een doelmatige historische methodiek afspreken, de deelconclusies evalueren en een samenhangende rapportering brengen.	De leerlingen doen hun onderzoek in groep. Zij moeten daarbij samenwerken en afspraken maken. De conclusies worden nadien gerapporteerd onder de vorm van een gidsbeurt of een video.
*23	zijn bereid om actuele spanningsvelden aan de historische ontwikkelingen te relateren.	Rond bepaalde erfgoedelementen kunnen zich maatschappelijke discussies ontwikkelen. Bijvoorbeeld rond behoud en beheer of functie.
*24	zijn bereid om actuele/historische spanningsvelden vanuit verschillende gezichtshoeken kritisch te bekijken, rekening houdend met mogelijke achterliggende waarden, normen en mentaliteiten.	
*25	zijn bereid ook hun ingenomen standpunten te confronteren met conflicterende gegevens en die van daaruit te relativieren.	
*28	erkennen de maatschappelijke dynamiek van de spanning tussen het blijvende en het veranderende.	Erfgoed evolueert binnen een evoluerende wereld. Ook hier de vraag rond behoud en beheer.

Geschiedenis

Alle richtingen behalve Muziek, Woordkunst-Drama

Netoverschrijdend

ET	Doelstelling	Omschrijving activiteit
5	omschrijven de breuklijnen in de evoluerende Belgische samenleving vanaf 1830	Soms verwijzen de bestudeerde erfgoedelementen naar de breuklijnen.
8	tonen de structurele verschillen aan tussen enerzijds agrarische en anderzijds industriële en postindustriële samenlevingen	Erfgoed is ontstaan binnen een bepaalde context. Die evolueert – Brussel nu is helemaal anders dan 150 jaren geleden.
13	zelfstandig de nodige gegevens voor het beantwoorden van een beperkte historische probleemstelling halen uit het historisch informatiemateriaal zoals beeldmateriaal, schema's, tabellen, diagrammen, kaarten, cartoons, dagboekfragmenten, reisverslagen, memoires	De leerlingen onderzoeken een bepaald erfgoed aan de hand van eigen observatie, historische bronnen en werken. Die twee laatste worden door ons verstrekt – ze zoeken dus niet zelf.
18	De leerlingen kunnen het resultaat van een eigen deelopdracht of van een groepswork op een heldere manier weergeven in een mondelinge of schriftelijke uiteenzetting, of uitbeeldend of grafisch	De leerlingen doen hun onderzoek in groep. Zij moeten daarbij samenwerken en afspraken maken. De conclusies worden nadien gerapporteerd onder de vorm van een gidsbeurt of een video.

Nederlands

Netoverschrijdend

ET	Doelstelling	Omschrijving activiteit
6	De leerlingen zijn bereid om: <ul style="list-style-type: none"> • te luisteren • een onbevooroordeelde luisterhouding aan te nemen • een ander te laten uitspreken • te reflecteren over hun eigen luisterhouding 	De leerlingen gidsen mekaar of maken een korte documentaire. Daarbij zijn zowel spreken als luisteren belangrijk. De leerkracht kan er voor kiezen hier achteraf nog aandacht aan te besteden.
10	Bij de planning, uitvoering van en bij de reflectie over de spreektaken/gesprekstaken kunnen de leerlingen: <ul style="list-style-type: none"> • hun eigen spreek- en gespreksdoel(en) bepalen • zich een beeld vormen van hun publiek • hun voorkennis inzetten • naargelang van de spreek-, gespreksdoel(en) en publiek: <ul style="list-style-type: none"> ○ gericht informatie selecteren en in een duidelijke vorm verwoorden ○ bijkomende info vragen ○ hun taalgebruik aanpassen • inhoudelijke en functionele relaties tussen tekstonderdelen vaststellen en verwoorden • visuele informatie gebruiken • non-verbaal gedrag inschatten en inzetten • gespreksconventies hanteren om gesprekken te beginnen, te onderbreken, gaande te houden en af te sluiten • argumenten herkennen en aanbrengen • adequaat reageren op de inbreng van gesprekspartner(s) 	

11	De leerlingen zijn binnen de gepaste communicatiesituaties bereid om: <ul style="list-style-type: none"> • te spreken • algemeen Nederlands te spreken • een kritische houding aan te nemen tegenover hun eigen spreek- en gespreksgedrag 	
18	De leerlingen zijn bereid om: <ul style="list-style-type: none"> • te lezen • lezend informatie te verzamelen over een bepaald onderwerp • de verkregen informatie aan eigen kennis en inzicht te toetsen en te vergelijken met informatie uit andere bronnen • te reflecteren op inhoud van de teksten 	De gidsbeurt moet worden voorbereid, onder meer aan de hand van tekstmateriaal.

Toegepaste beeldende kunst: Kunstinitiatie

VVKSO - D/2005/0279/010

LPDS	Doelstelling	Omschrijving activiteit
1	analyseert, ontdekt en expliciteert de waarde van kunstwerken.	De leerlingen onderzoeken erfgoed – dikwijls architectuur - aan de hand van eigen observatie, historische bronnen en werken. Die twee laatste worden door ons verstrekt – ze zoeken dus niet zelf.

Vrije beeldende kunst: Kunstinitiatie

VVKSO - D/2006/0279/031

LPDS	Doelstelling	Omschrijving activiteit
1	analyseert, ontdekt en expliciteert de waarde van kunstwerken.	De leerlingen onderzoeken erfgoed – dikwijls architectuur - aan de hand van eigen observatie, historische bronnen en werken. Die twee laatste worden door ons verstrekt – ze zoeken dus niet zelf.

